ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 15ης Σεπτεμβρίου 1998 *

Στην υπόθεση Τ-100/94,

Καπνική Α. Μιχαηλίδης ΑΕ,

Π. Μοσκώφ ΑΕ Καπνά εις φύλλα,

Μ. Βογιατζόγλου Εξαγωγικός Οίκος Καπνών ΑΕ,

Διεθνής Καπνική — Γεώργιος Αλλαμανής ΑΕ,

ΕΞΕΛΚΑ Εμπορικαί και Βιομηχανικαί Επιχειρήσεις ΑΕ,

εταιρίες ελληνικού δικαίου με έδρα τη Θεσσαλονίκη (Ελλάδα), εκπροσωπούμενες από την Ελένη Μεταξάκη, δικηγόρο Αθηνών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τη δικηγόρο Αικατερίνη Thill-Καμιτάκη, 4, rue de l'Avenir,

προσφεύγουσες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

υποστηριζόμενες από την

Ελληνική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον Παναγιώτη Μυλωνόπουλο και τη Δήμητρα Τσαγκαράκη, του Υπουργείου Εξωτερικών, τον Μελέτη Τσοτσάνη, του Υπουργείου Γεωργίας, και την Ελένη Λυρατζάκη, δικηγόρο Αθηνών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ελλάδος, 117, Val Sainte-Croix,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον Ξενοφώντα Γιαταγάνα, νομικό σύμβουλο, και τη Μαρία Κοντού-Durande, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση μερικής ακυρώσεως του κανονισμού (ΕΚ) 3477/93 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 1993, για τις γεωργικές ισοτιμίες που θα εφαρμοστούν στον τομέα του καπνού (ΕΕ L 317, σ. 30),

ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ κ.λπ. κατά ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Καλογερόπουλο, Πρόεδρο, C. W. Bellamy και J. Pirrung, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Νομικό πλαίσιο της διαφοράς

1 Μέχρι και τη συγκομιδή του 1992, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 727/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί δημιουργίας κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του ακατέργαστου καπνού (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 85, στο εξής: κανονισμός 727/70), προέβλεπε ένα σύστημα αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στην παροχή στους κοινοτικούς παραγωγούς εγγυήσεων σχετικά με τη διάθεση της παραγωγής τους σε δίκαιες τιμές. Το σύστημα αυτό βασιζόταν σε τιμές στόχου και σε τιμές παρεμβάσεως τις οποίες καθόριζε κάθε έτος το Συμβούλιο. Περιελάμβανε, αφενός, την υποχρέωση των εθνικών οργανισμών παρεμβάσεως να αγοράζουν τον καπνό σε φύλλα σε μια ελάχιστη τιμή (την τιμή παρεμβάσεως) και, αφετέρου, τη χορήγηση πριμοδοτήσεων με σκοπό να ενθαρρύνει την απευθείας αγορά του καπνού αυτού από τους κοινοτικούς καλλιεργητές. Αυτό το τελευταίο μέτρο χορηγήσεως πριμοδοτήσεων είχε ως σκοπό να παράσχει τη δυνατότητα στους καπνοκαλλιεργητές να επιτύχουν τιμές παραγωγής προσεγγίζουσες περισσότερο τις τιμές στόχου, υψηλότερες από τις τιμές παρεμβάσεως. Οι πριμοδοτήσεις είχαν ως σκοπό την αντιστάθμιση της διαφοράς μεταξύ των τιμών στη διεθνή αγορά και των υψηλότερων κοινοτικών τιμών στόχου.

2 Δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού 727/70, οι πριμοδοτήσεις καταβάλλονταν στους πρώτους αγοραστές καπνού σε φύλλα υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί κατέβαλαν τουλάχιστον την τιμή παρεμβάσεως στους καλλιεργητές και ότι ο ακατέργαστος καπνός τέθηκε υπό έλεγχο. Κατ' εφαρμογή της διατάξεως αυτής, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1726/70 της Επιτροπής, της 25ης Αυγούστου 1970, περί των λεπτομερειών της χορηγήσεως πριμοδοτήσεως του καπνού σε φύλλα (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 178, στο εξής: κανονισμός 1726/70), καθιέρωσε (άρθρο 1) ένα σύστημα ελέγχου σε επίπεδο πρώτης μεταποιήσεως και συσκευασίας, παρέχον τη δυνατότητα ελέγχων κατά την έναρξη και το πέρας των εργασιών. Το σύστημα αυτό περιελάμβανε (άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού), μεταξύ άλλων, ένα «πιστοποιητικό πριμοδοτήσεως», προοριζόμενο ιδίως να αποτελέσει την απόδειξη της θέσεως υπό έλεγχο του καπνού σε φύλλα που προέρχεται από συγκομιδή εντός της Κοινότητας στο κράτος μέλος το οποίο το εξέδωσε.

3 Δεδομένου ότι το οριστικό δικαίωμα λήψεως της πριμοδοτήσεως κτάται μόνο με τη μεταποίηση του παραδοθέντος καπνού, το τελικό ποσό της πριμοδοτήσεως δεν μπορούσε να υπολογιστεί παρά μόνον τη στιγμή της εξόδου του καπνού από τον χώρο ελέγχου. Μέχρι το 1990 η έξοδος από τον χώρο ελέγχου μπορούσε να πραγματοποιηθεί οποτεδήποτε, οπότε ήταν δυνατή η πάροδος πολλών ετών μέχρι την πραγματοποίηση της εξόδου αυτής.

4 Στη συνέχεια ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1329/90 του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 1990, για την τροποποίηση του κανονισμού 727/70 (ΕΕ L 132, σ. 25), περιόρισε σε τέσσερα έτη την περίοδο κατά την οποία η επιχείρηση μεταποιήσεως μπορούσε να διενεργήσει την έξοδο του καπνού από τον χώρο ελέγχου. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο iv, του κανονισμού 727/70, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1329/90, προέβλεπε πράγματι ότι η πριμοδότηση χορηγείται μόνο στους αγοραστές που, πριν από την πάροδο τεσσάρων ετών μετά το έτος συγκομιδής, αποδεικνύουν ότι ο καπνός πωλήθηκε προκειμένου να ενσωματωθεί σε βιομηχανοποιημένα προϊόντα ή εξήχθη προς τρίτες χώρες.

5 Για να παρασχεθεί η δυνατότητα στην επιχείρηση μεταποιήσεως να καταβάλει την ελάχιστη τιμή στον καλλιεργητή για την αγορά του καπνού, το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1726/70 προέβλεπε ότι ο αγοραστής μπορούσε, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να λάβει προκαταβολικώς το συνολικό ποσό της πριμοδοτήσεως όταν ο καπνός τεθεί υπό έλεγχο. Αυτή η προκαταβολική χορήγηση του συνολικού ποσού της πριμοδοτήσεως εξηρτάτο από τη σύναψη μιας «ευρωπαϊκής συμβάσεως καλλιέργειας», δηλαδή συμβάσεως αγοράς/πωλήσεως

μεταξύ της επιχειρήσεως μεταποιήσεως και του καλλιεργητή, καθώς και από την εκ μέρους της ως άνω επιχειρήσεως συστάσεως εγγυήσεως ίσης προς το 20 % του ποσού της πριμοδοτήσεως. Από το 1991, οι συμβάσεις μεταξύ των καλλιεργητών και των επιχειρήσεων μεταποιήσεως έπρεπε να δηλώνονται στις εθνικές αρχές ελέγχου. Σύμφωνα με την εφαρμοστέα ρύθμιση, οι πριμοδοτήσεις καταβάλλονταν επίσης στους καλλιεργητές οι οποίοι υπέβαλλαν τον δικό τους καπνό σε φύλλα σε πρώτη επεξεργασία και συσκευασία.

6 Στο πλαίσιο του θεσπισθέντος με τον κανονισμό 1726/70 συστήματος ελέγχου, το ποσό της πριμοδοτήσεως έπρεπε να χορηγείται σε εθνικό νόμισμα και υπολογιζόταν με βάση την ισοτιμία που ίσχυε την ημερομηνία εξόδου του καπνού από τον χώρο ελέγχου.

7 Πράγματι, το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1726/70, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1353/75 της Επιτροπής, της 28ης Μαΐου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 12), και με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 887/85 της Επιτροπής, της 2ας Απριλίου 1985 (ΕΕ L 96, σ. 12), όριζε:

«Το δικαίωμα της πριμοδοτήσεως αποκτάται από τη στιγμή της εξόδου του καπνού από τον [χώρο] όπου ετέθη υπό έλεγχο.

Η γενεσιουργός αιτία [το γενεσιουργό γεγονός] του δικαιώματος πριμοδοτήσεως (...) θεωρείται ότι επέρχεται κατά την ημερομηνία αυτή.»

8 Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, το ποσό της πριμοδοτήσεως (σε ECU) ήταν καταβλητέο τη στιγμή της κτήσεως του δικαιώματος πριμοδοτήσεως και καταβαλλόταν εντός του κράτους μέλους που είχε χορηγήσει το πιστοποιητικό πριμοδοτήσεως.

9 Επομένως, η εφαρμογή των διαφόρων αυτών διατάξεων είχε ως αποτέλεσμα ότι, σε περίπτωση υποτιμήσεως του εθνικού νομίσματος μεταξύ της ημερομηνίας της προκαταβολικής πληρωμής της πριμοδοτήσεως και της ημερομηνίας κατά την οποία καθίστατο απαιτητή η πριμοδότηση, δηλαδή της ημερομηνίας κατά την οποία ο καπνός εξήρχετο από τον χώρο ελέγχου, η επιχείρηση μεταποιήσεως ελάμβανε, κατά το χρονικό σημείο της εξόδου από τον χώρο ελέγχου, συμπληρωματική καταβολή αντίστοιχη προς τη διαφορά μεταξύ του ποσού της πριμοδοτήσεως το οποίο είχε μετατραπεί σε εθνικό νόμισμα με την ισοτιμία που ίσχυε κατά το χρονικό σημείο της πληρωμής της προκαταβολής και του ίδιου ποσού που είχε μετατραπεί με την ισοτιμία που ίσχυε κατά το χρονικό σημείο της εξόδου από τον χώρο ελέγχου.

10 Με την απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 1997, C-244/95, Μοσκώφ (Συλλογή 1997, σ. I-6441, σκέψεις 53 και 93), το Δικαστήριο έκρινε ότι αυτή η δυσαρμονία μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο ο μεταποιητής εισέπραττε πράγματι προκαταβολικώς το σύνολο της πριμοδοτήσεως και του χρονικού σημείου γενέσεως του δικαιώματος πριμοδοτήσεως είχε ως συνέπεια οι μεταποιητές των κρατών μελών με ασθενές νόμισμα να επιλέγουν την έξοδο του καπνού από τον χώρο ελέγχου όσο το δυνατόν αργότερα προκειμένου να επωφεληθούν στον μέγιστο βαθμό από το κερδοσκοπικού χαρακτήρα όφελος που συνδέεται με την υποτίμηση του εθνικού νομίσματος και, επομένως, με την αύξηση του συμπληρωματικού ποσού της πριμοδοτήσεως. Υπογράμμισε (σκέψη 53 της αποφάσεως) ότι, ακόμη και μετά το 1990, οπότε περιορίστηκε σε τέσσερα έτη, το διάστημα αυτό μεταξύ της καταβολής της πριμοδοτήσεως και της εξόδου από τον χώρο ελέγχου δημιούργησε δαπάνες των οποίων ο αδικαιολόγητος χαρακτήρας υπογραμμίστηκε ιδίως από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο σημείο 3.4 της ειδικής εκθέσεώς του 8/93 για την κοινή οργάνωση αγοράς του ακατέργαστου καπνού (ΕΕ 1994, C 65, σ. 1).

11 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2075/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, για την κοινή οργάνωση αγοράς του ακατέργαστου καπνού (ΕΕ L 215, σ. 70, στο εξής: κανονισμός 2075/92), αντικατέστησε τον κανονισμό 727/70. Το σύστημα των τιμών στόχου εγκαταλείφθηκε και η πριμοδότηση, μολονότι εξακολουθεί να διέρχεται από την επιχείρηση πρώτης μεταποιήσεως, προορίζεται πλέον για τον καπνοκαλλιεργητή.

12 Το άρθρο 6 του κανονισμού 2075/92 προβλέπει, στην παράγραφο 1, πρώτη περίπτωση, ότι η επιχείρηση πρώτης μεταποιήσεως καταβάλλει στον καπνοκαλλιεργητή επιπλέον της τιμής αγοράς ποσό ίσο προς την πριμοδότηση κατά τον χρόνο της παραδόσεως του καπνού. Προσθέτει, στην παράγραφο 2, ότι ο αρμό-

διος οργανισμός επιστρέφει στην επιχείρηση πρώτης μεταποιήσεως το ποσό αυτό βάσει των αποδεικτικών εγγράφων. Με τον τρόπο αυτό εξαλείφθηκε η χρονική διαφορά σχετικά με τις πριμοδοτήσεις η οποία χαρακτήριζε το προηγούμενο σύστημα.

13 Εντούτοις, ο κανονισμός 727/70, δεδομένου ότι δεν καταργήθηκε, δυνάμει του άρθρου 28 του κανονισμού 2075/92, παρά από την εσοδεία 1993, εξακολουθούσε να ισχύει για τις προ του έτους αυτού εσοδείες καπνού που βρίσκονταν στην κατάσταση που περιγράφει το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, τούτο δε — ενόψει της τετραετούς «περιόδου εμπορίας» — μέχρι το 1997, οπότε έπαυσε οριστικά να ισχύει η αρχική κοινή οργάνωση αγορών. Όσον αφορά τις προ του 1993 συγκομιδές, επομένως, οι επιχειρήσεις μεταποιήσεως εξακολουθούσαν να δικαιούνται να εισπράξουν προκαταβολικώς την πριμοδότηση όταν ο καπνός ετίθετο υπό έλεγχο και η οριστική πριμοδότηση καταβαλλόταν μόνον όταν ο καπνός εξερχόταν από τον έλεγχο μετά από μεταποίηση. Συνεπώς, οι νομισματικής φύσεως συνέπειες, οι οποίες συνδέονταν με το χρονικό διάστημα που μεσολαβούσε μέχρι την καταβολή, έπρεπε καταρχήν να εξακολουθήσουν να υφίστανται.

14 Στο πλαίσιο της καταστάσεως αυτής, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 3477/93, της 17ης Δεκεμβρίου 1993, για τις γεωργικές ισοτιμίες που θα εφαρμοστούν στον τομέα του καπνού (ΕΕ L 317, σ. 30, στο εξής: προσβαλλόμενος κανονισμός ή κανονισμός 3477/93).

15 Ο κανονισμός αυτός θέτει την αρχή των συγκεκριμένων ημερομηνιών για τη μετατροπή σε εθνικό νόμισμα των διαφόρων ενισχύσεων και πριμοδοτήσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο της νέας κοινής οργανώσεως αγοράς.

16 Επιπλέον, με σκοπό την αποφυγή στρεβλώσεων της αγοράς, ορίζει την 1η Ιουλίου 1993 ως γενεσιουργό αίτιο για την πριμοδότηση του καπνού παλαιοτέρων συγκομιδών από αυτή του 1993 (έβδομη αιτιολογική σκέψη).

17 Προς τούτο, προβλέπει, στο άρθρο 5, τα εξής:

«Για τον καπνό παλαιοτέρων συγκομιδών από αυτήν του 1993 που εξέρχεται από τον έλεγχο από την 1η Ιουλίου 1993, η γεωργική ισοτιμία για την πριμοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 727/70 είναι εκείνη που εφαρμόζεται την 1η Ιουλίου 1993.»

18 Το άρθρο 6, πρώτη περίπτωση, καταργεί το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1726/70.

19 Το άρθρο 7, δεύτερο εδάφιο, ορίζει ότι ο κανονισμός αυτός αρχίζει να ισχύει την 1η Ιουλίου 1993.

20 Ο προσβαλλόμενος κανονισμός εκδόθηκε βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 3813/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, σχετικά με τη λογιστική μονάδα και τις ισοτιμίες μετατροπής που πρέπει να εφαρμόζονται στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ L 387, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 3813/92), ο οποίος τροποποίησε το προηγούμενο γεωργονομισματικό σύστημα ενόψει της πραγματοποιήσεως της εσωτερικής αγοράς την 1η Ιανουαρίου 1993.

21 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 3813/92 επαναλαμβάνει, την αρχή που ίσχυε ήδη στο προηγούμενο γεωργονομισματικό σύστημα, κατά την οποία η γεωργική ισοτιμία που εφαρμόζεται σε μια τιμή ή σε κάποιο ειδικό ποσό είναι αυτή που ισχύει κατά τον χρόνο επελεύσεως της γενεσιουργού αιτίας, δηλαδή «του γεγονότος με το οποίο επιτυγχάνεται ο οικονομικός στόχος της πράξεως». Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου επιτρέπει πάντως στην Επιτροπή να καθορίζει ειδική γενεσιουργό αιτία της γεωργικής ισοτιμίας μετατροπής, αποκλίνουσα από την κατά την παράγραφο 1 γενική γενεσιουργό αιτία.

22 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 3813/92 προβλέπει ότι, σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαία η εφαρμογή μεταβατικών μέτρων, τα μέτρα αυτά θεσπίζονται από την Επιτροπή και εξακολουθούν να εφαρμόζονται κατά την περίοδο που είναι απόλυτα απαραίτητη για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του νέου συστήματος.

23 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1068/93 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 1993, για τις λεπτομέρειες καθορισμού και εφαρμογής των ισοτιμιών που χρησιμοποιούνται στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 108, σ. 106), προβλέπει, στο άρθρο 23, ότι οι διατάξεις που αφορούν τις γενεσιουργούς αιτίες των γεωργικών ισοτιμιών (άρθρα 9 έως 12) εφαρμόζονται από 1ης Ιουλίου 1993 για τα προϊόντα ή ποσά για τα οποία δεν υπάρχει περίοδος εμπορίας. Αυτή είναι η περίπτωση του ακατέργαστου καπνού, όπως δέχθηκε το Δικαστήριο με την απόφαση Μοσκώφ (προαναφερθείσα, σκέψη 18).

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, και όπως έκρινε το Δικαστήριο με την τελευταία αυτή απόφαση (σκέψεις 71 και 78), το άρθρο 5 του προσβαλλόμενου στην υπό κρίση υπόθεση κανονισμού εμφανίζεται ως μεταβατική διάταξη, σκοπός της οποίας είναι να αποφευχθεί μια ασυνέπεια από την ταυτόχρονη εφαρμογή της παλαιάς και της νέας γεωργονομισματικής ρυθμίσεως, η οποία θα συνίστατο στο ότι ο καπνός των προ του 1993 συγκομιδών θα εξερχόταν κατά πάσα πιθανότητα από τον χώρο ελέγχου αργότερα απ' ό,τι ο καπνός των συγκομιδών 1993 και εντεύθεν.

Οι επιπτώσεις του προσβαλλόμενου κανονισμού στις προσφεύγουσες εταιρίες

25 Οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι «πάγωσε», με τον προσβαλλόμενο κανονισμό, στην ημερομηνία της 1ης Ιουλίου 1993 την γενεσιουργό αιτία της γεωργικής ισοτιμίας για τον υπολογισμό των πριμοδοτήσεων και εγκατέλειψε το προηγούμενο σύστημα των μεταβλητών γενεσιουργών αιτιών, με βάση το οποίο το δικαίωμα των επιχειρήσεων μεταποιήσεως καπνού να λάβουν την πριμοδότηση μπορούσε να ασκηθεί οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της τετραετούς περιόδου εμπορίας. Οι επιχειρήσεις αυτές είχαν καταβάλει για την αγορά ακατέργαστου καπνού υψηλή τιμή στους καλλιεργητές, στην οποία είχε ήδη ενσωματωθεί η πριμοδότηση που επρόκειτο να λάβουν αργότερα, κατά την έξοδο του καπνού από τον χώρο ελέγχου. Βάσει του νέου συστήματος, δεν θα μπορούσαν πλέον να καλύψουν την υψηλή τιμή αγοράς, δεδομένου ότι δεν

ελάμβαναν πλέον την πριμοδότηση με βάση τη γεωργική ισοτιμία που ίσχυε κατά την ημερομηνία εξόδου του καπνού από τον χώρο ελέγχου. Λόγω της διαρκούς υποτιμήσεως του ελληνικού νομίσματος έναντι του ECU, το «πάγωμα» της γεωργικής ισοτιμίας προκαλεί έτσι σημαντικές ζημίες στις προσφεύγουσες.

Διαδικασία

26 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11 Μαρτίου 1994, οι προσφεύγουσες άσκησαν την παρούσα προσφυγή.

27 Με διάταξη της 6ης Οκτωβρίου 1994, ο πρόεδρος του πρώτου πενταμελούς τμήματος επέτρεψε στην Ελληνική Δημοκρατία να παρέμβει στην υπόθεση, προς στήριξη των προσφευγουσών.

28 Με απόφαση της 4ης Ιουλίου 1995, το πρώτο πενταμελές τμήμα απηύθυνε στους διαδίκους διάφορες ερωτήσεις επί του παραδεκτού της προσφυγής, στις οποίες δόθηκαν απαντήσεις εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

29 Με απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Σεπτεμβρίου 1995, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο δεύτερο πενταμελές τμήμα, στο οποίο και ανατέθηκε, κατά συνέπεια, η υπόθεση.

30 Με διάταξη της 9ης Ιανουαρίου 1996, το Πρωτοδικείο (δεύτερο πενταμελές τμήμα) ανέστειλε τη διαδικασία στην υπόθεση Τ-100/94 μέχρις εκδόσεως αποφάσεως του Δικαστηρίου περατώνουσας τη διαδικασία στην υπόθεση C-244/95, Μοσκώφ, που είχε αντικείμενο αίτηση ελληνικού δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς το κύρος του κανονισμού 3477/93.

31 Με την προαναφερθείσα απόφαση Μοσκώφ, το Δικαστήριο έκρινε στην εν λόγω υπόθεση ότι από την εξέταση των διαφόρων λόγων που διατύπωσε το εθνικό δικαστήριο με τα προδικαστικά ερωτήματά του δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 5 του κανονισμού 3477/93.

32 Απαντώντας σε αίτημα του Πρωτοδικείου, οι διάδικοι κατέθεσαν μεταξύ της 5ης και της 16ης Φεβρουαρίου 1998 τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τις ενδεχόμενες συνέπειες επί της παρούσας διαφοράς της εν λόγω αποφάσεως.

33 Η Επιτροπή, αφού υπογράμμισε το απαράδεκτο της παρούσας προσφυγής, θεώρησε ότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε, κατ' ουσίαν, με την απόφαση Μοσκώφ, επί του συνόλου των λόγων τους οποίους επικαλέστηκαν οι προσφεύγουσες εταιρίες προς ακύρωση του προσβαλλόμενου κανονισμού. Από αυτό η καθής συνήγαγε ότι, εν πάση περιπτώσει, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

34 Η Ελληνική Δημοκρατία θεώρησε επίσης ότι το Δικαστήριο έχει ήδη δώσει απαντήσεις στα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν ενώπιον του Πρωτοδικείου. Δήλωσε ότι επαφίεται στην εκτίμηση του Πρωτοδικείου όσον αφορά τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στην παρούσα διαδικασία.

35 Οι προσφεύγουσες επέκριναν πολλαπλώς τις διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών και τα νομικά συμπεράσματα του Δικαστηρίου στην απόφαση Μοσκώφ.

36 Με απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουνίου 1998, που εκδόθηκε σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 51 του Κανονισμού Διαδικασίας, η υπόθεση παραπέμφθηκε στο δεύτερο τμήμα, που συγκροτείται από τρεις δικαστές.

Αιτήματα των διαδίκων

37 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να κηρύξει ανίσχυρα τα άρθρα 5, 6, πρώτη περίπτωση, και 7, δεύτερο εδάφιο, του προσβαλλόμενου κανονισμού·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

38 Η παρεμβαίνουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να δεχθεί την ασκηθείσα προσφυγή ακυρώσεως·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

39 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κηρύξει την προσφυγή απαράδεκτη ή, άλλως, αβάσιμη·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού της προσφυγής

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

40 Η Επιτροπή διατείνεται ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη, διότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ. Από μια απλή ανάγνωση των σχετικών νομοθετικών κειμένων προκύπτει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός διέπει γενικά την εφαρμογή των γεωργικών ισοτιμιών στον τομέα του καπνού και απευθύνεται σε όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που εμπορεύονται το προϊόν αυτό. Και αν ακόμα υποτεθεί ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός ισοδυναμεί με απόφαση απευθυνόμενη στους εμπόρους καπνού, μια τέτοια απόφαση δεν θα μπορούσε να αφορά τις προσφεύγουσες ατομικά.

41 Όσον αφορά τον ισχυρισμό των προσφευγουσών ότι η προσβαλλόμενη πράξη τις αφορά ατομικά λόγω

— της συνάψεως «ευρωπαϊκών συμβάσεων καλλιέργειας» με τους παραγωγούς για τον καπνό εσοδείας 1989, 1990, 1991 και 1992,

— του γεγονότος ότι ο καπνός αυτός δεν εξήλθε από τον χώρο ελέγχου την 1η Ιουλίου 1993,

— του γεγονότος ότι οι συμβάσεις αυτές είχαν ήδη δηλωθεί στις αρμόδιες εθνικές αρχές και

— του ότι είχαν ήδη καταβληθεί προκαταβολικώς οι σχετικές πριμοδοτήσεις,

η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι δεν γνωρίζει τις συμβάσεις αυτές και δεν χρειάζεται εξάλλου να τις γνωρίζει στο πλαίσιο της εκ μέρους της διαχειρίσεως της κοινής οργανώσεως αγορών.

42 Προσθέτει ότι ουδέποτε ζήτησε από τα κράτη μέλη να της ανακοινώσουν τέτοιου είδους προσωπικής φύσεως στοιχεία. Η Επιτροπή είχε γνώση των συνολικών ποσοτήτων εισαγομένων και εξαγομένων καπνών χάρη στους ελέγχους ποιότητας και ποικιλίας και όχι ελέγχοντας τους παραγωγούς που παραδίδουν καπνά ή τις επιχειρήσεις μεταποιήσεως που τα παραλαμβάνουν.

43 Η Επιτροπή διατείνεται ότι οι οικονομικές δραστηριότητες των προσφευγουσών αντιπροσωπεύουν, όπως οι ίδιες επιβεβαίωσαν, λιγότερο από το 40 % της ελληνικής αγοράς καπνού. Τούτο σημαίνει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός αφορά πολύ ευρύτερο κύκλο ελληνικών επιχειρήσεων, στις οποίες πρέπει να προστεθούν όλοι οι Ιταλοί καπνέμποροι, εφόσον αληθεύει ότι οι εταιρίες που εμπορεύονται καπνό εντός των κρατών μελών με σταθερό νόμισμα επηρεάζονται λιγότερο από τον προσβαλλόμενο κανονισμό. Εξάλλου, η Ελλάδα, η κύρια χώρα παραγωγής καπνού στην Κοινότητα, δεν είναι ο μοναδικός παραγωγός του προϊόντος αυτού, ενώ πληθωριστικές πιέσεις και, κατά συνέπεια, τάσεις έντονης διακυμάνσεως του εθνικού νομίσματος δεν παρατηρήθηκαν μόνο στη χώρα αυτή.

44 Τέλος, η Επιτροπή εκθέτει ότι, και αν ακόμα υποτεθεί ότι ο κύκλος των επιχειρήσεων μεταποιήσεως που θιγόταν από τον προσβαλλόμενο κανονισμό έκλεισε οριστικά τη στιγμή της εκδόσεως της προσβαλλόμενης πράξεως, πρόκειται ουσιαστικά για το σύνολο των επιχειρήσεων μεταποιήσεως καπνού της Κοινότητας που μπορούσαν να έχουν συνάψει ευρωπαϊκές συμβάσεις καλλιέργειας. Όμως, το γεγονός ότι ο αριθμός των σχετικών επιχειρηματιών είναι περιορισμένος δεν αρκεί προς εξατομίκευσή τους. Διαφορετικά, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι κάθε μέτρο της φύσεως αυτής αφορά in abstracto ένα συγκεκριμένο, μικρότερο ή μεγαλύτερο, κύκλο επιχειρηματιών. Ακολουθώντας μια συλλογιστική του παραλόγου, από αυτό θα μπορούσε να συναχθεί ότι σχεδόν το σύνολο των κανονισμών της κοινής γεωργικής πολιτικής αφορά ατομικά τους ενδιαφερόμενους γεωργούς, τους οποίους η διοίκηση γνωρίζει ανά πάσα στιγμή είτε διότι είναι εγγεγραμμένοι σε μητρώα είτε διότι ζητούν συγκεκριμένα την υπαγωγή τους στους διαφόρους μηχανισμούς της πολιτικής αυτής. Αυτή η δυνατότητα εξατομικεύσεως, η οποία δεν αποκλείεται για κανένα, ουδόλως αντιστοιχεί προς το συμφέρον που θέτει ως προϋπόθεση το άρθρο 173 της Συνθήκης.

45 Οι προσφεύγουσες, υποστηριζόμενες από την Ελληνική Κυβέρνηση, θεωρούν αντιθέτως, βασιζόμενες στη νομολογία του Δικαστηρίου (ιδίως στις αποφάσεις της 13ης Μαΐου 1971, 41/70, 42/70, 43/70 και 44/70, International Fruit Company κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 783, της 17ης Ιανουαρίου

1985, 11/82, Πειραϊκή-Πατραϊκή κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 207, της 11ης Ιουλίου 1985, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 και 10/84, Salerno κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, Συλλογή 1985, σ. 2523, της 26ης Ιουνίου 1990, C-152/88, Sofrimport κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2477, της 6ης Νοεμβρίου 1990, C-354/87, Weddel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-3847, της 16ης Μαΐου 1991, C-358/89, Extramet Industrie κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2501, και της 18ης Μαΐου 1994, C-309/89, Codorniu κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-1853), ότι η προσβαλλόμενη πράξη δεν αποτελεί κανονισμό παρά μόνον όσον αφορά τη μορφή της και ότι αποτελεί στην πραγματικότητα απόφαση που τις αφορά άμεσα και ατομικά: άμεσα διότι οι προσβαλλόμενες διατάξεις εφαρμόζονται στα κράτη μέλη τα οποία δεν διαθέτουν κανένα περιθώριο εκτιμήσεως προς προσδιορισμό του τελικού ποσού που πρέπει να καταβληθεί στις επιχειρήσεις μεταποιήσεως, δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού 1726/70, και ατομικά, διότι οι διατάξεις αυτές, οι οποίες είναι αναδρομικής ισχύος, έχουν εφαρμογή σε ένα σαφώς συγκεκριμένο κύκλο επιχειρήσεων και, επομένως, αποτελούν δέσμη ατομικών αποφάσεων.

46 Επί του τελευταίου αυτού σημείου, οι προσφεύγουσες και η παρεμβαίνουσα υπογραμμίζουν ότι το άρθρο 5 του προσβαλλόμενου κανονισμού αφορά μόνον τις επιχειρήσεις μεταποιήσεως ο καπνός των οποίων εσοδείας 1989, 1990, 1991 και 1992 δεν εξήλθε από τον χώρο ελέγχου την 1η Ιουλίου 1993. Επομένως, τα πρόσωπα αυτά αποτελούν ένα περιορισμένο κύκλο, οριστικά καθορισμένο και μη δυνάμενο να διευρυνθεί μετά την έκδοση του εν λόγω κανονισμού. Επιπλέον, η Επιτροπή γνώριζε τα πρόσωπα αυτά κατά την έκδοση του εν λόγω κανονισμού. Πράγματι, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1726/70, τα ως άνω πρόσωπα κατείχαν πιστοποιητικά πριμοδοτήσεων καταρτισθέντα κατά τη θέση του καπνού υπό έλεγχο, τα οποία ανέφεραν με σαφήνεια τις ποσότητες καπνού, το έτος συγκομιδής και το όνομα των επιχειρήσεων μεταποιήσεως. Χάρη σ' αυτά τα πιστοποιητικά πριμοδοτήσεως, καθώς και στις ευρωπαϊκές συμβάσεις καλλιέργειας που συνήφθησαν με τους καλλιεργητές και δηλώθηκαν στην Επιτροπή, η τελευταία γνώριζε ακριβώς, για όλες τις προ του 1993 συγκομιδές, τις ποσότητες καπνών που είχαν τεθεί υπό έλεγχο και τα πρόσωπα που τις είχαν θέσει υπό έλεγχο, τις ποσότητες καπνών που εξήλθαν από τον έλεγχο, καθώς και τις ποσότητες καπνών που εξακολουθούσαν να βρίσκονται υπό έλεγχο κατά την έκδοση του προσβαλλόμενου κανονισμού.

47 Από αυτά οι προσφεύγουσες και η παρεμβαίνουσα συνάγουν ότι η νομική θέση των προσώπων στα οποία απευθύνεται ο προσβαλλόμενος κανονισμός επηρεάζεται λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως η οποία τις εξατομικεύει σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση μεταποιήσεως καπνού εσοδείας προηγούμενης αυτής του 1993. Η Επιτροπή γνώριζε αυτή την ιδιαίτερη κατάσταση — δηλαδή

τον περιορισμένο αριθμό, το μέγεθος και την ταυτότητα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων — ή τουλάχιστον ήταν σε θέση να τη γνωρίζει. Πράγματι, όλα τα κράτη μέλη την πληροφορούσαν τακτικά για όλες τις διαδικασίες θέσεως υπό έλεγχο και εξόδου από τον έλεγχο των καπνών εσοδείας προηγούμενης από την εσοδεία 1993. Εξάλλου, η Επιτροπή κατέβαλε στις προσφεύγουσες προκαταβολικώς τις πριμοδοτήσεις για τα εν λόγω καπνά.

48 Παραπέμποντας στην απάντηση την οποία έδωσε η Επιτροπή στην ειδική έκθεση 8/93 του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την κοινή οργάνωση αγοράς ακατέργαστου καπνού (προαναφερθείσα στη σκέψη 10), οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η ίδια η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι βελτίωσε τις γνώσεις της σχετικά με την αγορά, υπογραμμίζοντας τον περιορισμένο αριθμό των επιχειρηματιών του τομέα αυτού (σημείο 7.3). Τέλος, εκθέτουν ότι η Ελλάδα είναι ο πρώτος κοινοτικός παραγωγός καπνού και ότι το ελληνικό νόμισμα παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλή απόκλιση σε σχέση με το ECU. Κατά συνέπεια, εκδίδοντας τον προσβαλλόμενο κανονισμό, η Επιτροπή έθιξε ουσιαστικά τις ελληνικές επιχειρήσεις μεταποιήσεως, πράγμα το οποίο επομένως τις εξατομικεύει επαρκώς. Η κοινή οργάνωση της αγοράς του καπνού δεν αποσκοπούσε αποκλειστικά στη στήριξη του τομέα των παραγωγών, αλλά επέκτεινε το σχετικό ευνοϊκό σύστημα και στον τομέα των εμπόρων, που έχουν σημαντικό ρόλο στο θεσπισθέν σύστημα. Πράγματι, μόνο χάρη στις πριμοδοτήσεις, οι οποίες ενσωματώνονται στις ευρωπαϊκές συμβάσεις καλλιέργειας, οι επιχειρήσεις μεταποιήσεως είναι σε θέση να διαθέτουν στο εμπόριο καπνό που παράγεται εντός της Κοινότητας. Όμως, μετά το «πάγωμα» της γεωργικής ισοτιμίας, δυνάμει του προσβαλλόμενου κανονισμού, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν πλέον να εκτελέσουν τις συμβάσεις καλλιέργειας που υπέγραψαν παρά μόνο με σοβαρότατη ζημία τους, υπερβαίνουσα κάθε έννοια επιχειρηματικού κινδύνου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

49 Βάσει του άρθρου 113 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο, κρίνοντας σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει το άρθρο 114, παράγραφοι 3 και 4, του ίδιου κανονισμού, μπορεί οποτεδήποτε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το απαράδεκτο για λόγους δημοσίας τάξεως, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, κατά πάγια νομολογία, οι προϋποθέσεις του παραδεκτού της προσφυγής τις οποίες θέτει το άρθρο 173 της Συνθήκης (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης

Ιανουαρίου 1997, C-246/95, Coen, Συλλογή 1997, σ. I-403, σκέψη 21, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 24ης Μαρτίου 1998, T-181/97, Meyer κ.λπ. κατά Δικαστηρίου, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψεις 10 επ.).

50 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί από τα έγγραφα της δικογραφίας για να αποφανθεί επί του παραδεκτού της παρούσας προσφυγής από πλευράς άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης, χωρίς να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.

51 Το άρθρο 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης παρέχει στους ιδιώτες το δικαίωμα να προσβάλουν κάθε απόφαση η οποία, αν και εκδόθηκε υπό τη μορφή κανονισμού, τους αφορά άμεσα και ατομικά. Σκοπός της διατάξεως αυτής είναι ιδίως να αποφευχθεί η δυνατότητα των κοινοτικών οργάνων να αποκλείουν, με την απλή επιλογή της μορφής του κανονισμού, την προσφυγή ιδιώτη κατ' αποφάσεως που τον αφορά άμεσα και ατομικά και να καταστεί έτσι σαφές ότι η επιλογή της μορφής δεν μπορεί να μεταβάλει τη φύση μιας πράξεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουνίου 1980, 789/79 και 790/79, Calpak και Società Emiliana Lavorazione Frutta κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 311, σκέψη 7, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Οκτωβρίου 1993, T-476/93, FRSEA και FNSEA κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1993, σ. II-1187, σκέψη 19).

52 Το κριτήριο της διακρίσεως μεταξύ κανονισμού και αποφάσεως έγκειται στη γενική ή μη ισχύ της οικείας πράξεως (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 1982, 307/81, Alusuisse Italia κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 3463, σκέψη 8).

53 Επομένως, εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστεί η φύση των αμφισβητούμενων διατάξεων του προσβαλλόμενου κανονισμού και, ειδικότερα, τα έννομα αποτελέσματα τα οποία αποσκοπεί να παραγάγει ή που πράγματι παράγει.

54 Οι εν λόγω διατάξεις αφορούν ένα συγκεκριμένο προϊόν — καπνό εσοδείας προηγούμενης αυτής του 1993, ο οποίος δεν εξήλθε από τον έλεγχο πριν από

την 1η Ιουλίου 1993 — και καθορίζουν την ισοτιμία μεταξύ του ECU και των διαφόρων εθνικών νομισμάτων η οποία ισχύει για τον υπολογισμό της χορηγούμενης για το ως άνω προϊόν πριμοδοτήσεως. Επιπλέον, προβλέπουν παράλληλα την κατάργηση των αντίθετων διατάξεων του προηγούμενου συστήματος. Οι αμφισβητούμενες διατάξεις είναι διατυπωμένες με γενικούς και αφηρημένους όρους, χωρίς να αναφέρουν ονομαστικά τις προσφεύγουσες και χωρίς να απευθύνονται σε συγκεκριμένους επιχειρηματίες όπως οι προσφεύγουσες εταιρίες.

55 Επομένως, ο προσβαλλόμενος κανονισμός εμφανίζεται ως μέτρο γενικής ισχύος κατά την έννοια του άρθρου 189 της Συνθήκης. Εφαρμόζεται σε αντικειμενικά προσδιοριζόμενες καταστάσεις και παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι κατηγοριών προσώπων που αναφέρονται με τρόπο γενικό και αφηρημένο (βλ. συναφώς τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουνίου 1995, Τ-107/94, Kik κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1717, σκέψη 35, και την παρατιθέμενη εκεί νομολογία), δηλαδή έναντι όλων των επιχειρηματιών που ασκούν τις δραστηριότητές τους στον τομέα των καπνού οι οποίοι, εντός της Κοινότητας, έθεσαν υπό έλεγχο καπνά εσοδείας προηγούμενης του 1993, τα οποία δεν εξήλθαν από τον έλεγχο αυτό πριν από την 1η Ιουλίου 1993.

56 Εντούτοις, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμα και μια κανονιστική πράξη που εφαρμόζεται στο σύνολο των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών μπορεί να αφορά ατομικά ορισμένους από αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω πράξη τους αφορά λόγω ορισμένων ειδικών χαρακτηριστικών τους ή λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως που τους χαρακτηρίζει σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο (προαναφερθείσα απόφαση Codorniu κατά Συμβουλίου, σκέψεις 19 και 20).

57 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν οι αμφισβητούμενες προσβαλλόμενες κανονιστικές διατάξεις εξατομικεύουν τις προσφεύγουσες.

58 Οι προσφεύγουσες, υποστηριζόμενες από την παρεμβαίνουσα, ισχυρίζονται ότι ανήκουν σε περιορισμένο κύκλο επιχειρήσεων ο οποίος είχε οριστικά καθοριστεί την κρίσιμη ημερομηνία, δηλαδή την 1η Ιουλίου 1993, των οποίων την ταυτότητα, τον αριθμό και το μέγεθος γνώριζε η Επιτροπή, και ότι, επομένως, οι αμφισβητούμενες διατάξεις αποτελούν δέσμη ατομικών αποφάσεων τις οποίες έλαβε η Επιτροπή έναντι αυτών των επιχειρήσεων και μόνον. Συναφώς πρέπει να υπομνησθεί ότι η δυνατότητα προσδιορισμού, με κάποια ακρίβεια, του αριθ-

μού ή ακόμα και της ταυτότητας των υποκειμένων δικαίου στα οποία μια πράξη εφαρμόζεται σε μια δεδομένη στιγμή δεν αρκεί για να τεθεί υπό αμφισβήτηση η γενική ισχύς και, συνεπώς, η κανονιστική φύση της εν λόγω πράξεως και ουδόλως σημαίνει ότι η πράξη αυτή αφορά ατομικά τα ως άνω υποκείμενα δικαίου, εφόσον είναι βέβαιον ότι η εφαρμογή αυτή χωρεί δυνάμει μιας αντικειμενικής νομικής ή πραγματικής καταστάσεως που ορίζεται με την πράξη σε σχέση με τους σκοπούς της τελευταίας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1968, 6/68, Zuckerfabrik Watenstedt κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 791, της 16ης Απριλίου 1970, 64/69, Compagnie française commerciale et financière κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 299, σκέψη 11, της 5ης Μαΐου 1977, 101/76, Koninklijke Scholten Honig κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1977, σ. 257, σκέψη 23, διατάξεις του Δικαστηρίου της 24ης Μαΐου 1993, C-131/92, Arnaud κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1993, σ. I-2573, σκέψη 13, της 12ης Ιουλίου 1993, C-168/93, Γιβραλτάρ και Gibraltar Development κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1993, σ. I-4009, σκέψη 12, και της 18ης Δεκεμβρίου 1997, C-409/96 P, Sveriges Betodlares και Henrikson κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-7531, σκέψη 37).

59 Εν προκειμένω, δεν αποδείχθηκε ότι ο καθορισμός της ισοτιμίας μεταξύ ECU και εθνικού νομίσματος, που πραγματοποιήθηκε με τις προσβαλλόμενες διατάξεις, αφορούσε ειδικά τις προσφεύγουσες εταιρίες. Αντιθέτως, προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες αποτελούν μια αρκετά ετερόκλητη ομάδα η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού 727/70, αποτελείται, αφενός, από αγοραστές καπνού, δηλαδή εμπορικές εταιρίες, και, αφετέρου, από καλλιεργητές οι οποίοι έθεσαν τον καπνό τους υπό έλεγχο. Επιπλέον, από την ειδική έκθεση 8/93 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που επικαλούνται οι προσφεύγουσες, προκύπτει ότι αυτές οι δύο κατηγορίες επιχειρηματιών υφίστανται σε επτά κράτη μέλη της Κοινότητας, στα οποία υπάρχουν παραγωγοί καπνού σε φύλλα, δηλαδή στο Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία. Συνεπώς, υφίστανται επτά διαφορετικές σχέσεις μεταξύ ECU και εθνικού νομίσματος.

60 Στη συνέχεια, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι προσβαλλόμενες διατάξεις συνθέτουν μια μεταβατική κανονιστική ρύθμιση αποσκοπούσα στη διευκόλυνση της μεταβάσεως από το παλαιό γενικό γεωργονομισματικό σύστημα στο νέο, ενώ είναι αναμφισβήτητο ότι τα δύο αυτά συστήματα έχουν κανονιστικό χαρακτήρα. Επομένως, οι διατάξεις αυτές, έστω και αν αφορούν ένα περιορισμένο κύκλο επιχειρηματιών, δεν αποβάλλουν την κανονιστική τους φύση. Επ' αυτού το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει, με τη διάταξη Arnaud κ.λπ. κατά Συμβουλίου (προαναφερθείσα, σκέψεις 4, 13, 15 και 16), ότι διάταξη έχουσα ως σκοπό τη λήψη μεταβατικού μέτρου, μολονότι αφορά ένα κλειστό κύκλο επιχειρηματιών

— δηλαδή όλους όσοι άσκησαν μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, οι εγκαταστάσεις των οποίων είναι καταχωρημένες σε κοινοτικό μητρώο —, δημιουργεί έννομες συνέπειες έναντι κατηγοριών προσώπων που καθορίζονται κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο.

61 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι οι Έλληνες παραγωγοί καπνού θίγονταν ιδιαίτερα από τις προσβαλλόμενες διατάξεις. Επ' αυτού επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι παραγωγοί που ήταν εγκατεστημένοι σε χώρες με «κυμαινόμενο νόμισμα», όπως η Ελλάδα ή η Ιταλία κατά την επίμαχη περίοδο, μπορούσαν να θιγούν από τις διατάξεις αυτές, ενώ οι εγκατεστημένοι σε χώρα με «ισχυρό νόμισμα» επιχειρηματίες θα μπορούσαν ακόμη και να ωφεληθούν από την περίσταση αυτή στην περίπτωση που η ισχύουσα την 1η Ιουλίου 1993 ισοτιμία ήταν ευνοϊκότερη γι' αυτούς από την ισοτιμία σε μια ημερομηνία μεταγενέστερη της πραγματικής εξόδου του καπνού τους από τον χώρο ελέγχου. Εντούτοις, το γεγονός ότι οι προσβαλλόμενες διατάξεις μπορούν να έχουν στην πράξη διαφορετικά αποτελέσματα έναντι των διαφόρων υποκειμένων δικαίου στα οποία αυτές εφαρμόζονται δεν αρκεί για να αναιρέσει τον κανονιστικό τους χαρακτήρα, εφόσον η κατάσταση αυτή προσδιορίζεται αντικειμενικά (προαναφερθείσες αποφάσεις Koninklijke Scholten Honig κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 24, και Sveriges Betodlares και Henrikson κατά Επιτροπής, σκέψη 37).

62 Ακόμη, δεδομένου ότι οι προσβαλλόμενες εν προκειμένω διατάξεις αφορούν διαφορετικές κατηγορίες προσώπων και διαφορετικές καταστάσεις όσον αφορά την ισοτιμία των νομισμάτων, δεν μπορεί να γίνει λόγος για δέσμη ατομικών αποφάσεων κατά την έννοια των προαναφερθεισών αποφάσεων International Fruit Company κ.λπ. κατά Επιτροπής (σκέψη 21) και Weddel κατά Επιτροπής (σκέψη 23), τις οποίες επικαλούνται σχετικά οι προσφεύγουσες. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι αποφάσεις αυτές του Δικαστηρίου αφορούν συγκεκριμένες καταστάσεις σχετικά με ατομικές αιτήσεις χορηγήσεως αδείας εισαγωγής και ότι οι προσβαλλόμενοι στις υποθέσεις αυτές κανονισμοί είχαν εκδοθεί σε απάντηση στις ως άνω αιτήσεις. Όμως, εν προκειμένω, δεν υποβλήθηκε στην Επιτροπή καμία αίτηση εκ μέρους των προσφευγουσών βάσει της οποίας να θεωρείται ότι θεσπίστηκε η επίδικη μεταβατική ρύθμιση. Κατά συνέπεια, οι δύο προαναφερθείσες αποφάσεις δεν ασκούν επιρροή στη λύση της παρούσας διαφοράς.

63 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την προαναφερθείσα απόφαση Salerno κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, δεδομένου ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε στον ειδικό τομέα του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου και αφορά κανονισμό ο οποίος εκδόθηκε με σκοπό την πρόσληψη 56 υπαλλήλων, η ταυτότητα των οποίων ήταν οριστικά προσδιορισμένη κατά την έκδοσή του.

64 Όσον αφορά την προαναφερθείσα απόφαση Sofrimport κατά Επιτροπής, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στην υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, προσφυγή εισαγωγέα κατά κανονισμού ο οποίος απαγόρευε τη χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγής κρίθηκε παραδεκτή μόνον επειδή ο προσφεύγων βρισκόταν σε κατάσταση που καλυπτόταν από άλλο κανονισμό ο οποίος επέβαλλε ακριβώς στην Επιτροπή να λάβει υπόψη αυτή την κατάσταση (σκέψεις 11, 12 και 13 της αποφάσεως). Όμως, στην υπό κρίση υπόθεση, η εφαρμοστέα κοινοτική ρύθμιση δεν περιλαμβάνει καμία ειδική διάταξη υποχρεώνουσα την Επιτροπή να λάβει υπόψη, κατά τον χρόνο θεσπίσεως των προσβαλλόμενων διατάξεων, τις συνέπειές τους όσον αφορά τη θέση των προσφευγουσών.

65 Εξάλλου, το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες υφίστανται ενδεχομένως ζημία κατά την εκτέλεση ορισμένων ευρωπαϊκών συμβάσεων καλλιέργειας σχετικά με καπνό εσοδειών τις οποίες αφορά ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν είναι ικανό να τις εξατομικεύσει υπό την έννοια της προαναφερθείσας αποφάσεως Πειραϊκή-Πατραϊκή κ.λπ. κατά Επιτροπής. Πράγματι, σε αντίθεση με την απόφαση της Επιτροπής η οποία εξετάστηκε με την ως άνω απόφαση του Δικαστηρίου, που συνίστατο σε άδεια λήψεως εμπορικού μέτρου διασφαλίσεως εμποδίζοντος την εκτέλεση συμβάσεων εισαγωγής τις οποίες ο προσφεύγων είχε συνάψει προ της λήψεώς του (σκέψη 19), ο προσβαλλόμενος εν προκειμένω κανονισμός ναι μεν μπορεί να θίγει την οικονομική κατάσταση των προσφευγουσών, πλην όμως δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίσει την εκτέλεση των σχετικών συμβάσεων καλλιέργειας.

66 Οι προσφεύγουσες επικαλούνται ακόμη την απόφαση Codorniu κατά Συμβουλίου. Ασφαλώς, με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο δέχθηκε ότι μια διάταξη κανονιστικής φύσεως μπορεί να αφορά ατομικά ορισμένους επιχειρηματίες εφόσον θίγει ειδικά δικαιώματά τους (βλ. τη διάταξη του Δικαστηρίου της 23ης Νοεμβρίου 1995, C-10/95 P, Asocarne κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1995, σ. I-4149, σκέψη 43, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1996, T-482/93, Weber κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-609, σκέψη 67). Εντούτοις, στην υπό κρίση υπόθεση, οι προσφεύγουσες δεν είχαν αποκτήσει προ της εκδόσεως του προσβαλλόμενου κανονισμού κανένα δικαίωμα για την έναντι αυτών εφαρμογή συγκεκριμένης ισοτιμίας. Πράγματι, η ισοτιμία αυτή αποτε-

λούσε συνάρτηση μόνον της νομισματικής εξελίξεως της δραχμής και, επομένως, εξηρτάτο από τη λειτουργία των αγορών και από ενδεχόμενα μέτρα των αρμόδιων εν προκειμένω ελληνικών αρχών.

67 Επομένως, δεν εξατομικεύει τις προσφεύγουσες ούτε το γεγονός ότι κατέχουν πιστοποιητικά πριμοδοτήσεως, ούτε το γεγονός ότι υπέγραψαν ευρωπαϊκές συμβάσεις καλλιέργειας οι οποίες δηλώθηκαν στην Επιτροπή, ούτε το γεγονός ότι η τελευταία τους κατέβαλε προκαταβολικώς τις πριμοδοτήσεις. Πράγματι, αυτές οι τρεις περιστάσεις όχι μόνο δεν παρέχουν συγκεκριμένα νομισματικής φύσεως δικαιώματα αλλά εντάσσονται στο πλαίσιο της συνήθους εμπορικής δραστηριότητας κάθε επιχειρήσεως που εμπορεύεται καπνό στο πλαίσιο του συστήματος της κοινής οργανώσεως αγοράς.

68 Τέλος, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να επικαλούνται λυσιτελώς την προαναφερθείσα απόφαση Extramet Industrie κατά Συμβουλίου. Πράγματι, στην υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως αυτής, η προσφυγή, η οποία στρεφόταν κατά κανονισμού προβλέποντος δασμούς αντιντάμπινγκ, κηρύχθηκε παραδεκτή με την αιτιολογία ότι η προσφεύγουσα είχε αποδείξει την ύπαρξη ενός συνόλου στοιχείων τα οποία συνέθεταν μια ειδική περίπτωση, επειδή αυτή κατείχε μια εξαιρετικά ιδιαίτερη θέση όσον αφορά τις οικονομικές σχέσεις και τον ανταγωνισμό (σκέψη 17 της αποφάσεως). Όμως, τέτοια συγκρίσιμα ιδιαίτερα στοιχεία δεν υφίστανται στην υπό κρίση υπόθεση.

69 Επιπλέον, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση Μοσκώφ (σκέψεις 68, 69 και 70), το άρθρο 5 του κανονισμού 3477/93, καταργώντας τη δυνατότητα που είχαν οι επιχειρήσεις μεταποιήσεως καπνού να επιλέγουν το χρονικό σημείο της επελεύσεως της γενεσιουργού αιτίας όσον αφορά τη γεωργική ισοτιμία, δεν προσέβαλε την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ενώ εξάλλου το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν μπορούν να επικαλούνται κεκτημένα δικαιώματα προς διατήρηση ενός πλεονεκτήματος που προέκυπτε γι' αυτές από τη θέσπιση της κοινής οργανώσεως αγοράς, από το οποίο επωφελήθηκαν σε δεδομένη στιγμή. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να επικαλούνται ούτε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ούτε κεκτημένο δικαίωμα του οποίου η προσβολή από τον προσβαλλόμενο κανονισμό να είναι τέτοιας φύσεως ώστε να τις εξατομικεύει κατά την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης.

70 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι τα άρθρα 5, 6, πρώτη περίπτωση, και 7, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 3477/93 δεν αφορούν ατομικά τις προσφεύγουσες.

71 Επομένως, η προσφυγή θα απορριφθεί ως απαράδεκτη, χωρίς να απαιτείται να αποφανθεί το Πρωτοδικείο αν οι εν λόγω διατάξεις αφορούν άμεσα τις προσφεύγουσες.

72 Ως εκ περισσού σημειώνεται ότι, παρά τη διαπίστωση του απαραδέκτου με τη παρούσα απόφαση, οι προσφεύγουσες είχαν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν τη νομιμότητα του άρθρου 5 του κανονισμού 3477/93. Πράγματι, όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση Μοσκώφ, μία εκ των προσφευγουσών εταιριών αμφισβήτησε ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου βλαπτική γι' αυτήν απόφαση του εθνικού οργανισμού παρεμβάσεως που βασιζόταν στην εν λόγω κανονιστική διάταξη, το δε εθνικό δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης, εκθέτοντας τις αμφιβολίες του ως προς το κύρος του κανονισμού 3477/93 όσον αφορά ένδεκα διαφορετικές πτυχές του (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 30 έως 35).

Επί των δικαστικών εξόδων

73 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν αλληλεγγύως στα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με τα αιτήματά της.

74 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Ελληνική Δημοκρατία, που άσκησε παρέμβαση, θα φέρει τα δικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Οι προσφεύγοντες διάδικοι φέρουν αλληλεγγύως τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής. Η παρεμβαίνουσα φέρει τα δικά της έξοδα.

Λουξεμβούργο, 15 Σεπτεμβρίου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

Α. Καλογερόπουλος